

1

«ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ: ЯК ПРАЦЮЄ ЖУРНАЛІСТ-РОЗСЛІДУВАЧ?»

Тема: джерела інформації, критичне мислення

Мета: показати, як історичні навички потрібні у медіа.

Компетентності: аналіз джерел, виявлення фейків, інтерпретація фактів.

Хід:

1. Учитель дає три джерела про одну подію (офіційне повідомлення, щоденник, фото).

2. Учні визначають, яке джерело:

- найоб'єктивніше,
- найдетальніше,
- найемоційніше.

Приклади професій:

- журналіст-розслідувач,
- медіааналітик,
- репортер.

Запитання:

- «Чому журналіст повинен уміти працювати з історичними джерелами?»

Результат: учні розуміють, що робота з джерелами = ключова навичка журналіста.

2

«АРХІВИ: ЯК ПРАЦЮЄ АРХІВІСТ ТА ІСТОРИК?»

Тема: документальні джерела, інтерпретація текстів

Мета: ознайомити зі світом архівної роботи.

Компетентності: уважність, логічний аналіз, робота з документами.

Хід:

1. Учні отримують фрагменти старих документів (лист, наказ, оголошення).

2. Визначають:

- час створення,
- автора,
- ціль тексту.

Професії:

- архівіст,
- історик,
- музейник.

Запитання:

- «Чому архіви — фундамент будь-якої історичної реконструкції?»

Результат: розуміння роботи з історичними документами.

3

«МУЗЕЇ: ЯК ПРАЦЮЄ КУРАТОР ВИСТАВОК?»

Тема: культурна спадщина, експонати, експозиції

Мета: показати творчу сторону історії.

Компетентності: презентаційні навички, культурна грамотність.

Хід:

1. Учні отримують 5 предметів (монета, фото, одяг, інструмент, лист).
2. Створюють концепцію міні-виставки:
 - тема,
 - логіка розміщення,
 - короткий опис експонатів.

Професії:

- музейний куратор,
- культуролог,
- менеджер культурних проєктів.

Запитання:

- «Чому куратор повинен вміти розповідати історію через предмети?»

Результат: розуміння ролі історії у музейній роботі.

4

«КРАЄЗНАВСТВО: ЯК ПРАЦЮЄ ГІД-ЕКСКУРСОВОД?»

Тема: історія міст, спадщина, архітектура

Мета: показати приклад професії, де історія — основа роботи.

Компетентності: комунікація, уміння розповідати, локальна ідентичність.

Хід:

1. Учитель називає історичний об'єкт міста.
2. Учні створюють 1-хвилинну міні-екскурсію про нього.

Професії:

- екскурсовод,
- менеджер туризму,
- краєзнавець.

Запитання:

- «Чому хороший гід має знати історію міста, а не тільки факти?»

Результат: учні бачать роботу історії у сфері туризму.

5

«СОЦІАЛЬНІ ПРОЦЕСИ: ЯК ІСТОРІЯ ДОПОМАГАЄ СОЦІОЛОГУ?»

Тема: міграції, війни, соціальні зміни

Мета: показати, що соціальні науки базуються на історії.

Компетентності: аналітика, інтерпретація суспільних процесів.

Хід:

1. Учитель дає приклад масової міграції в історії.

2. Учні визначають:

- причини,
- наслідки,
- паралелі із сьогоденням.

Професії:

- соціолог,
- політичний аналітик,
- фахівець з демографії.

Запитання:

- «Чому без історії соціолог не може робити прогнози?»

Результат: розуміння історії як основи соціальних наук.

6

«ПРАВО ТА ІСТОРІЯ: ЯК ПРАЦЮЄ ЮРИДИЧНИЙ ІСТОРИК?»

Тема: правові системи, закони, держави

Мета: показати вплив історії на сучасне право.

Компетентності: логічне мислення, аналіз.

Хід:

1. Учитель наводить історичний закон (Руська правда, Литовські статuti тощо).
2. Учні порівнюють його із сучасним законом.

Професії:

- юрист,
- правознавець,
- експерт з історії права.

Запитання:

- «Чому сучасні юристи вивчають римське право?»

Результат: розуміння розвитку держав і законодавства.

7

«ВІЙСЬКОВА ІСТОРІЯ: ЯК СТРАТЕГИ АНАЛІЗУЮТЬ БИТВИ?»

Тема: тактики, карти, географічні умови

Мета: пояснити, як історія допомагає військовим професіям.

Компетентності: стратегічне мислення, аналіз ситуацій.

Хід:

1. Учитель дає карту історичної битви.

2. Учні визначають:

- сильні сторони армій,
- географічні переваги,
- помилки командування.

Професії:

- військовий аналітик,
- офіцер штабу,
- історик війни.

Запитання:

- «Чому аналіз минулих битв допомагає у сучасній обороні?»

Результат: розуміння практичності військової історії.

8

«ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ: ЯК ІСТОРІЯ ДОПОМАГАЄ ЕКОНОМІСТАМ?»

Тема: промислові революції, кризи, розвиток торгівлі

Мета: показати вплив історичних процесів на економіку.

Компетентності: економічне мислення, аналіз трендів.

Хід:

1. Учитель дає приклад економічної кризи в історії.

2. Учні визначають:

- причини,
- хто постраждав,
- як події відбиваються у сучасності.

Професії:

- економіст,
- фінансовий аналітик,
- спеціаліст з міжнародної торгівлі.

Запитання:

- «Чому економічні прогнози неможливі без історичного аналізу?»

Результат: учні бачать зв'язок історії з економікою.

9

«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: ЯК ДИПЛОМАТИ ВИВЧАЮТЬ ІСТОРІЮ?»

Тема: конфлікти, союзи, дипломатичні угоди

Мета: пояснити роль історії у сучасній політиці.

Компетентності: глобальна грамотність, аналіз міжнародних процесів.

Хід:

1. Учитель дає приклад міжнародного конфлікту.
2. Учні визначають історичні передумови та уроки.

Професії:

- дипломат,
- міжнародний аналітик,
- політичний консультант.

Запитання:

- «Чому дипломат має знати історію країни-партнера?»

Результат: розуміння історичної логіки міжнародної політики.

10

«КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ: ЯК ІСТОРІЯ ДОПОМАГАЄ СЦЕНАРИСТАМ І ПИСЬМЕННИКАМ?»

Тема: історичні сюжети, культурний контекст, реконструкція подій

Мета: показати історію як ресурс для творчості.

Компетентності: уява, дослідницькі навички, аналіз.

Хід:

1. Учитель дає історичну подію або епоху.
2. Учні створюють короткий сюжет для фільму/

книги:

- герой,
- конфлікт,
- подія.

Професії:

- сценарист,
- письменник,
- історичний консультант у кіно.

Запитання:

- «Чому історичні фільми потребують консультантів-істориків?»

Результат: учні бачать, що історія — основа багатьох творчих професій.

«ІСТОРИЧНА РЕКОНСТРУКЦІЯ: ЯК ПРАЦЮЄ ЕКСПЕРТ У КІНО ТА ВІДЕОІГРАХ?»

Тема: реконструкція епох, історичний костюм, побут

Мета: показати застосування історії у творчих індустріях.

Компетентності: дослідницькі навички, увага до деталей, культурна грамотність.

Хід:

1. Учитель показує кадри з історичного фільму чи гри.
2. Учні визначають:
 - що відтворено правильно;
 - що виглядає анахронізмом;
 - як це впливає на достовірність.

Професії:

- консультант з історичної реконструкції,
- художник з костюмів,
- дизайнер відеоігор.

Запитання:

- «Чому історична неточність може зіпсувати фільм чи гру?»

Результат: розуміння значення історії у медіаіндустріях.

12

«МІФИ ТА ІСТОРІЯ: ЯК ПРАЦЮЄ ФАКТЧЕКЕР?»

Тема: фейки, міфи, маніпуляції в історії

Мета: виховати критичне мислення.

Компетентності: аналіз джерел, перевірка фактів.

Хід:

1. Учитель наводить популярні історичні міфи.
2. Учні визначають, що з них неправда, на основі джерел.

Професії:

- фактчекер,
- медіааналітик,
- історик популяризатор.

Запитання:

- «Чому інформаційні війни часто використовують історичні міфи?»

Результат: учні бачать, як історія допомагає боротися з фейками.

«ІСТОРИЧНА КАРТА: ЯК ПРАЦЮЄ АНАЛІТИК З БЕЗПЕКИ?»

Тема: зміна кордонів, геополітика, конфлікти

Мета: показати значення історії у сфері національної безпеки.

Компетентності: системне мислення, аналітика.

Хід:

1. Учитель показує карту світу 100 років тому та сучасну.
2. Учні визначають:
 - які кордони змінилися;
 - які конфлікти виникли через це;
 - які держави стали сильнішими/слабшими.

Професії:

- аналітик національної безпеки,
- військовий стратег,
- дипломат.

Запитання:

- «Чому для прогнозування конфліктів потрібно знати історію?»

Результат: розуміння історичної логіки міжнародних процесів.

«ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА: ЯК \ ПРАЦЮЄ АРТ-ЕКСПЕРТ?»

Тема: художні стилі, епохи, автори

Мета: показати, як історія мистецтва стає професією.

Компетентності: культурна грамотність, аналітичне мислення.

Хід:

1. Учитель показує три картини різних епох.

2. Учні визначають стиль:

- Ренесанс,
- Бароко,
- Модернізм.

І пояснюють ознаки.

Професії:

- арт-експерт,
- куратор галереї,
- мистецтвознавець.

Запитання:

- «Чому арт-ринок потребує глибоких історичних знань?»

Результат: розуміння ролі історії мистецтва в культурних професіях.

15

«МОВНА ІСТОРІЯ: ЯК ЛІНГВІСТИ ДОСЛІДЖУЮТЬ ПОХОДЖЕННЯ МОВ?»

Тема: мовні родини, еволюція мов, етнічні процеси

Мета: показати роль історії в мовознавстві.

Компетентності: аналітика, логічне мислення.

Хід:

1. Учитель дає слова з різних мовних родин.
2. Учні визначають, які мови споріднені й чому.

Професії:

- лінгвіст,
- перекладач,
- дослідник мовного розвитку.

Запитання:

- «Чому історія мов допомагає зрозуміти історію народів?»

Результат: розуміння зв'язку мов та історії.

16

«ЕКОНОМІЧНІ КРИЗИ: ЯК ІСТОРІЯ ДОПОМАГАЄ ФІНАНСИСТАМ?»

Тема: циклічність економічних подій, приклади криз

Мета: показати, як економіка вчиться на історії.

Компетентності: логічний аналіз, економічна грамотність.

Хід:

1. Учитель описує кризу (1929, 2008).

2. Учні визначають:

- причини;
- помилки урядів;
- уроки для сучасних фінансистів.

Професії:

- економіст,
- фінансовий аналітик,
- інвестор.

Запитання:

- «Чому інвестори вивчають історію біржових криз?»

Результат: розуміння значення історичного аналізу в економіці.

17

«ІСТОРІЯ ПОВСЯКДЕННЯ: ЯК ДОСЛІДНИКИ ВІДТВОРЮЮТЬ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ?»

Тема: побут, одяг, традиції різних епох

Мета: показати історію як дослідження повсякденності.

Компетентності: креативність, аналітика, культурна грамотність.

Хід:

1. Учитель показує три предмети побуту минулої епохи.
2. Учні визначають, як ці предмети використовувалися та що вони говорять про життя людей.

Професії:

- етнограф,
- антрополог,
- музейний реконструктор.

Запитання:

- «Що предмети побуту можуть розповісти про суспільство?»

Результат: розуміння історії через матеріальні джерела.

18

«ПАМ'ЯТКИ ІСТОРІЇ: ЯК ПРАЦЮЮТЬ РЕСТАВРАТОРИ?»

Тема: збереження спадщини, реставраційні практики

Мета: показати професії, що зберігають історію.

Компетентності: уважність, ручні навички, культурна грамотність.

Хід:

1. Учитель демонструє фото пошкодженої пам'ятки.
2. Учні визначають, які види реставрації потрібні:
 - очищення,
 - зміцнення конструкцій,
 - відтворення деталей.

Професії:

- реставратор,
- архітектор,
- археолог.

Запитання:

- «Чому реставрація не повинна перетворюватися на «переробку»?»

Результат: розуміння відповідальності за історичні об'єкти.

19

«ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОДІЙ: ЯК ІСТОРІЯ ДОПОМАГАЄ СЦЕНАРИСТАМ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ФІЛЬМІВ?»

Тема: робота з фактами, хронологія, інтерв'ю

Мета: показати, як історія перетворюється на медіаконтент.

Компетентності: аналітика, комунікація.

Хід:

1. Учитель дає історичну подію.
2. Учні створюють план документального фільму:
 - герої,
 - ключові події,
 - джерела.

Професії:

- документаліст,
- телевізійний історик,
- сценарист.

Запитання:

- «Чому документалісти повинні працювати з архівами?»

Результат: розуміння процесу створення історичного кіно.

Тема: археологічні розкопки, культурні шари

Мета: показати, як історію буквально

"відкопують".

Компетентності: дослідницьке мислення, уважність.

Хід:

1. Учитель показує фото археологічного розрізу.

2. Учні визначають:

- різні культурні шари,
- що могло бути знайдено,
- яка епоха представлена.

Професії:

- археолог,
- антрополог,
- експерт із матеріальної культури.

Запитання:

- «Чому археологія дає інформацію, якої немає у письмових джерелах?»

«ІСТОРИЧНА СТАТИСТИКА: ЯК ПРАЦЮЄ ДАТА-АНАЛІТИК?»

Тема: демографія, економічні дані, історична статистика

Мета: показати роль історичних даних у сучасній аналітиці.

Компетентності: аналіз даних, робота з таблицями, критичне мислення.

Хід:

1. Учитель дає таблицю з даними:

- населення в різні роки,
- економічні показники,
- рівень урбанізації.

2. Учні визначають тренди:

- що зросло?
- що впало?
- чому?

Професії:

- дата-аналітик,
- економіст,
- демограф.

Запитання:

- «Чому аналітики використовують історичні дані для прогнозів?»

Результат: розуміння зв'язку між історією та big data.

«ІСТОРІЯ ТЕХНОЛОГІЙ: ЯК ІНЖЕНЕРИ ВИВЧАЮТЬ МИНУЛЕ?»

Тема: промислова революція, розвиток техніки

Мета: показати, що інженерні інновації мають історичне коріння.

Компетентності: аналіз змін, технічне мислення.

Хід:

1. Учитель дає три технологічні винаходи:

- паровий двигун,
- телеграф,
- комп'ютер.

2. Учні визначають, як кожен винахід змінив суспільство.

Професії:

- інженер,
- винахідник,
- науковий популяризатор.

Запитання:

- «Чому інженерам важливо знати історію техніки?»

Результат: розуміння логіки технологічного прогресу.

23

«ФІЛОСОФІЯ ІСТОРІЇ: ЯК ПРАЦЮЄ АНАЛІТИК СУСПІЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ?»

Тема: історичні моделі розвитку, цикли, тенденції

Мета: розвинути вміння аналізувати великі системи.

Компетентності: стратегічне мислення, уміння бачити причинно-наслідкові зв'язки.

Хід:

1. Учитель пояснює 2 моделі розвитку суспільств (лінійна, циклічна).
2. Учні наводять історичні приклади, що їх підтверджують.

Професії:

- соціальний аналітик,
- політичний консультант,
- футуролог.

Запитання:

- «Чи може історія повторюватися? Чому?»

Результат: учні вчаться мислити історичними категоріями.

«ІСТОРІЯ РЕЛІГІЙ: РОБОТА РЕЛІГІЄЗНАВЦЯ»

Тема: походження релігій, релігійні системи світу

Мета: сформувати розуміння релігійних процесів у суспільстві.

Компетентності: культурна грамотність, толерантність, аналітика.

Хід:

1. Учитель дає карту світових релігій.
2. Учні визначають:
 - чому релігії поширилися нерівномірно;
 - як вони впливають на культуру.

Професії:

- релігієзнавець,
- дипломат,
- культурний аналітик.

Запитання:

- «Чому дипломат повинен знати історію релігій?»

Результат: учні краще розуміють культурне різноманіття.

25

«ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ: ЯК ПРАЦЮЮТЬ МЕДИЧНІ ДОСЛІДНИКИ?»

Тема: епідемії, вимоги до санітарії, розвиток медицини

Мета: показати, як історія допомагає сучасним лікарям.

Компетентності: аналітика, медична грамотність.

Хід:

1. Учитель наводить приклад історичної епідемії (чума, холера).

2. Учні визначають:

- причини;
- заходи, які працювали;
- що використовується й сьогодні.

Професії:

- епідеміолог,
- медичний історик,
- аналітик охорони здоров'я.

Запитання:

- «Чому сучасна медицина неможлива без історичного досвіду?»

Результат: усвідомлення зв'язку історії й медицини.

26

«ЕКОНОМІЧНА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ЯК ПРАЦЮЮТЬ МІЖНАРОДНІ МЕНЕДЖЕРИ?»

Тема: шлях товарів, колоніалізм, перші торгові компанії

Мета: пояснити, як історія формує світову економіку.

Компетентності: глобальне мислення, економічна грамотність.

Хід:

1. Учитель дає історію Шовкового шляху або колоніальної торгівлі.

2. Учні визначають, як це вплинуло на:

- сучасні торговельні шляхи,
- економіку країн,
- розвиток ринків.

Професії:

- менеджер міжнародних проєктів,
- логіст,
- економічний аналітик.

Запитання:

- «Чому сучасний бізнес залежить від історичних торгових маршрутів?»

Результат: розуміння глобальних економічних систем.

«ПАМ'ЯТЬ ПРО МИНУЛЕ: ЯК ПРАЦЮЮТЬ МЕМОРІАЛЬНІ ПРОЄКТИ?»

Тема: історична пам'ять, колективна ідентичність

Мета: навчити аналізувати суспільні способи пам'ятання.

Компетентності: емоційний інтелект, громадянська свідомість.

Хід:

1. Учитель показує приклади меморіалів — Голодомору, Голокосту, війн.

2. Учні визначають:

- чому вони створені;
- як працюють на суспільство;
- як змінюють ставлення до історії.

Професії:

- меморіальний архітектор,
- культурний менеджер,
- історик-педагог.

Запитання:

- «Чому суспільство повинно зберігати пам'ять про трагедії?»

Результат: формування ціннісного ставлення до історії.

28

«ІСТОРІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ: ЩО АНАЛІЗУЮТЬ ПОЛІТИЧНІ АНАЛІТИКИ?»

Тема: форми правління, еволюція держав, політичні інститути

Мета: пояснити, як історія впливає на сучасну політику.

Компетентності: системне мислення, розуміння влади.

Хід:

1. Учитель дає приклади різних форм правління (монархія, республіка).

2. Учні визначають:

- як вони виникли;
- їхні сильні та слабкі сторони.

Професії:

- політичний аналітик,
- державний службовець,
- консультант реформ.

Запитання:

- «Чому реформи неможливі без аналізу попереднього досвіду?»

Результат: розуміння держав як історичних систем.

29

«ІСТОРИЧНІ ПЕРСОНАЛІЇ: ЯК БІОГРАФИ ДОСЛІДЖУЮТЬ ЖИТТЯ ЛІДЕРІВ?»

Тема: біографічний метод, історичні персонажі

Мета: показати роботу біографів і дослідників особистостей.

Компетентності: аналітика, інтерпретація поведінки.

Хід:

1. Учні обирають відому історичну постать.
2. Визначають:
 - 3 ключові події життя,
 - 3 рішення, що вплинули на історію.

Професії:

- біограф,
- історик культури,
- журналіст-інтерв'юер.

Запитання:

- «Чому історія лідера часто визначає історію країни?»

Результат: розуміння ролі особистостей у процесах.

30

«ІСТОРІЯ ТОРГІВЛІ: ЯК ПРАЦЮЄ ФАХІВЕЦЬ З ЛОГІСТИКИ?»

Тема: біографічний метод, історичні персонажі

Мета: показати роботу біографів і дослідників особистостей.

Компетентності: аналітика, інтерпретація поведінки.

Хід:

1. Учні обирають відому історичну постать.

2. Визначають:

- 3 ключові події життя,
- 3 рішення, що вплинули на історію.

Професії:

- біограф,
- історик культури,
- журналіст-інтерв'юер.

Запитання:

- «Чому історія лідера часто визначає історію країни?»

Результат: розуміння ролі особистостей у процесах.